

۱ ۲ ۳ . ۴ ۵ ۶ ~

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لائق مجموعۂ اسلامیہ در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۲ - ۹

۲۷ ایلول ۱۳۲۸

خجندیه

۲۹ شوال ۱۳۳۰

218-22 MC

حمیتلی اسلام قادیلری بیله هلال احمره مراجعتله کندیلرینک خستکان و مجروحینه خدمت ایتک اوزره میدان محاربهیه کوندیلرینی ایستیه بورلر ... اویله بر جوش و روش که دوکوندن فرقی یوق . بوتون بو مآثر حمیتی بر تفصیل یازمق ایچون مع التأسف (سبیل الرشاد) جمعی مساعد دکل . مع مافیله بوکونلرک وقایبی تاریخی بر اهمیت حائر اولدیغندن ، اونلرک ائ زبده لرینک کونی کوننه ثبت و درجی مناسب کورولمشدر .

۱۹ ایلول مہرریشنبہ :

بوکون موافق ، مخالف بتون استاتبول غرتهلری متحداللسان اوله رق باش مقاله لرینی سفر برلکه حصر ایله عثمانلیغه شایسته برلسان حاستله حکومتہ ظہیر اولدقلرندن ، عثمانلیرک وطن خصوصندہ متفق بولوندقلرندن بحث ایتدیلر . بوکون آرتق بالقان حکومتلری نزدندہ مقیم سفرای عثمانیہ ن ورود ایدن تلغرافلره نظراً حرب وقوعی احتمالک محافل عمومیہ سیاسیه قوتلی کورولدیکی بیلدیریلور .

۲۰ ایلول پنجشنبہ :

غرتهلر دها شدتلی برلسانله یئہ بومئدند بحث ایدیور ، شیماریق بالقان چوجوقلرینہ ایی بردرس ویرلسنی حکومتدن طلب ایدیورلر . محافل سیاسیه ده آرتق احوالک غیرقابل اجتناب بر جریانہ کیردیکی و حربک محقق اولدینی بیان ایدیور .

اتحاد و ترقی مرکز عمومیسی ، حکومت حاضرہ ایله اولان اختلافاتی اونوتہرق مظاهرت مسالکینی تعقیبہ قرار ویردیکنہ دائر بر بیاننامہ نشر ایدیور .

یونان و بلغار واپورلرینک خارجه چیتامازی ایچون بوغاز قوماندانلرینہ امرلر ویریلور .

بتون دارالفنون شعباتی ، دارالمعلمین ، مهندسخانہ ، تجارت کی مکاتب عالیہ طلبہ سی پر غلیان حمیت ، سنجقلرلہ ، ملی شریقلرلہ نمایشلرہ باشلاور ؛ حریبہ نظارتندہ ، باب عالیہ نطقلر ایراد ایدیور ، کمال انتظام و مسرتلہ سرای هایونہ قدر کیدیور ، « بوحیتکارانہ تظاهرات » شوکتپناه افندمر حضرتلرینی دہ « غریق لجۃ افتخار » ایلور ، طلبہ مسرت کوزیاشلری دوکهرک « یاشاسون پادشاهز » صداسنی کوکمرہ چیقاریور . سفارتخانہ لرک زیارتندن سوکرا مطبوعات اداره خانہ لرینہ کیدیور ، محررلر و طلبہ لر طرفندن مقابل نطقلر ایراد ایدیور ... کیجہ یاریلرینہ قدر بوکون بویله سرور و نمایشلرلہ کچور .

ولایاتدہ عینی سوزندہ تظاهرات وطنپروراندہ بولونیلدیغنه دائر تلغرافلر توالی ایدیور .

۲۱ ایلول جمعہ :

بوکون ایسہ عثمانلیغک قلب و طنپرورانہ سی بتون قوتیلہ جوش و خروشه کلیور . اولاً حریت و ائتلاف فرقه سنک ، سوکرا اتحاد و ترقی نک دلائیلہ سلطان احمد میدانندہ بیوک متینغلر عقد اولونیور ، بتون اصناف جمعیتلری اللرنندہ بایراقلر اولدینی حالده آقین آقین سلطان احمد میدانندہ طوبلانیورلر ، نطقلر ایراد اولونیور ، بر طرفدن حریت و ائتلاف آلالیہ ، نمایشلہ سرای هایونہ عزیمت ایدیور ، دیگر طرفدن اتحاد و ترقی طاووارلہ ، ملی شریقلرلہ فاتحہ شتابان اولیور ، تکبیرلرلہ تربۃ فاتح (رحمہ اللہ) زیارت و دور اولوندقدن سوکرا یئہ نمایشلرلہ سرای هایونہ کیدیور ، ذات شاهانہ طرفندن «ملتک منصور و موفق اولسی» ایچون دعالر ایدیور ، بیکارجه اہالی «پادشاهم چوق یشا» ترانہ لرلہ اظهار حسیات و شادمانی ایدیور ، یئہ موزیقہ لر و داولرلہ سفارتخانہ لردہ ویک اوغلی سواققلرندہ نمایشلر یاپیلیور . بوکون دہ بویله بتون استانبول خلقی طرفندن کیجہ کچ وقتلرہ قدر حرب لہندہ بیوک نمایشلرلہ ، پرغلیان تظاهرات ایله کچور .

تأمین ایچون بزدن چوق فضلہ ابراز ہمت ایدیورلر . فقط بوجہت بوسنہ مسلمانلرینک حمیتلرینک اسناد ایدیلہ من . چونکہ عثمانلی - ایتالیا محاربه سی اثناسندہ ۲۵۰ بیک قرون مبلغی ہلال احمر ایچون طوبلایان ۶۰۰ بیک نفوسلی بر ملت ہیچ بر زمان حمیتلر اولہ ماز . اکر کندیسنہ ملی تشکیلاتنک ہلال احمر درجہ سندہ اهمیتلی اولدینی ایضاح ایدیلہ جک اولورسہ عینی ہمت و حمیتی کوسترہ جکی درکاردر . بوسنہ مسلمانلرینک امور مایہ لرینہ بو قدر لاقیدی ایله برابر حکومت محلیہ ایلہ ہمدست وفاق اولان اوقاف ادارہ سابقہ سنک سیئات و سوء استعمالاتی اوقدر حدی آشدی کہ اک نہایت پک لاقید اولان بوشناقلرک بیلہ نظر دقتی جلب ایلدی . سوء استعمالات ہر نقدر نری مادہ متضرر ایتش ایسہ دہ انتہامزہ باشلیجہ سبب یئہ اودر .

بو ۱-۲ مقالہ ایلہ «سبیل الرشاد» ک محترم قارئلرینہ بوسندہ اوقاف اسلامیہ نک مختاریتدن اول نہ صورتلہ ادارہ ایدلیکنی یازدیغمز کی ، کلہ جک مقالہ دہ دخی اسکی ادارہ آلتندہ یاپیلان سوء استعمالاتی علی - وجہ الاختصار یازمہ جفز . علی وجہ الاختصار دیوروز ؛ چونکہ علی - الانفراد سوء استعمالاتی تعدادہ باشلارسق «سبیل الرشاد» ک بتون بر نسخہ سنی دولدرہ مق لازم . بونی ولی ایدہ جک مقالہ لردہ دخی سوء استعمالاتک موجب اولدینی حرکت ملیہ ایلہ اونک موجب اولدینی فوائد ذکر ایدیلہ جکدر .

بعدہ «اوقاف و معارف اسلامیہ مختاریتی» نظامنامہ سی ایضاح و اوج سنہ لک مختاری اوقاف ادارہ سنک کوستریدیکی ترقیات ایضاح اولنہ جقدر . بوندن سوکرہ کی مقالاتم بوسندہ کی اسلام مؤسسات صحیہ و خیریہ سنہ عائد بولنہ جقدر . مناسبت دوشدکہ دیگر ہمجوارمن اولان ملتلرک بو خصوصدہ کی مساعیلری حقندہ دہ بسط مقال ایدیلہ جکدر . بوسنہ - ہر سک مخابر مخصوصکن

قولینوویچ ہدایت

شیرین

بالقائلر :

بالقان احوالک اخیراً آلمش اولدینی حاد شکلی ، بونک عمومی سفر برلکی اقتضا ایتدیردیکنی ؛ بالقان حکومت صغیرہ سنک بزم قارشنی طاقتدقلری طور تہدید آمیزدن طولانی حکومت سنہ نک اتخاذ ایتدیکی تدابیر عسکریہ نک ایلک تشبثاتی کچن ہفتہ یازمشدق . بو ہفتہ ایسہ استانبول باشقہ بر عالم کچیزدی . ہرکس حرب ایستہ یور ، بتون ملت حربہ حاضرلانیوردی . اہالی عادتاً بر حیت مسابقہ سنہ کیریشمش کی ابراز حاست ایتکدہ ایدی . کیکی کوکلی یازیور ، کیکی ہلال احمرہ قید اولونیور ، کیکی نقداً اعاناندہ بولونیور فرقلر باریشیور ؛ حاملر ، آرابہ جیلر ، واپور قومانیہ لرنی ہپ حکومتہ مراجعت ایدیور ، سفر برلک خصوصندہ حکومتہ معاونت ایدہ جکلرینی ، ہر درلو فدا کارلقدن کری طور مایہ جقلرینی اعلان ایدیورلر ؛

انتظار ایستدکنی عرض ایلر . عموم دارالفنون شعباتی و ملکیه مهندس مکتبیری طلبه سی »

کشیده اولنان تلغرافنامه یه برخیلی زمان جواب بکله نیلمش ایسه ده هیچ برشی ظهور ایتمه نیجه عموم دارالفنون متفقاً مطلب لرینی باب عالی ده تکرار ایتکه قرار ویردرک بویوک بر قافله حالده دیشاری چیقارق باب عالی یه کلنیور ، شدتلی نمایشلرده بولونیور . بحریه ناظری چیقوب تسکینه غیری ایدیور . فقط بر رلو طلبه مطمئن اوله میور . نهایت صدراعظم پاشا تشریف مجبوریتنده قالیورلر . کوچ حال ایله طلبه تسکین و تأمین اولونه بلیور . طلبه کمال انتظام و وقارله باب عالی یی ترک ایدیور ، اوکلرنده دارالفنون مخصوص سنجاق و وطن شریقلری ترنم ایتدکلی حالده عودت ایلورلر ، یارین تکرار اجتماع ایتک اوزره قرار ویریلیور . دیگر طرفدن ایسه حکومت روم ابلی واستانبول ولایتلیله چتالجه سنجاقی داخلنده اداره عرفیه اعلان ایدیور .

۲۵ ایلول صلی :

بوکون اتحاد و ترقی مخالفت بایراغی آچور ، طنین حکومت قارشی آتشلر بوسکوریور . موافق غزته لر ایسه تأویل یولاری طوتیورلر ، فقط اولنر ده ده کیزی بر یأس ، کیزی بر انفعال حس ایدیور .

احتمال که دونکی نمایشک تأثیریه حکومت افکار عمومیه یه قارشی اصلاحات اعطاسنه کندینی مجبور کوریور اولملی که آتیده کی تبلیغاتی غزته لرله نشر ایدبور : « مجلس و کلاجه تدقیق و مذاکره ایدلکده اولان اصلاحات حقنده یالان یا کلش بعض ذهابلر حاصل اولدینی آکلاشلمقده در : اولاً) اصلاحات لازمه هنوز تدقیق و مذاکره ایدلکده در . ثانیاً) انشای تدقیقاتده شیمدی یه قدر تواریخ مختلفه ده پایلان قوانین و نظامات و لواحق هبسی نظر مطالعه دن کچیرلمکده در . ثالثاً) اصلاحات لازمه یی حاوی قلمه آلنه حق لایحه قانونیه نک تنظیمنده احتیاجات مملکتک و حقوق و منافع اساسیه عثمانیه نک ، خصوصاً قانون اساسی احکامک نظر دفته آلمسی امور طبیعیه دندر . رابعاً) پایله حق لایحه قانونیه نک قانون اساسیمز موجبجه مجلس مبعوثان و اعیانک نظر تدقیق و تصویبیه عرض اولنه جنی درکاردر . بناءً علی ذلک یا کلش و ناقص معلوماته باقهرق اهالیزک متأثر و متبیح اولسنه قطعاً محل یوقدر . »

فقط خلقده کی غلبانک تسکینی ممکن می ؟ اولیه یه طوغرو بیک درلو روایتلر ، قیل و قالر دورانه باشلادی . حتی بیوک نمایشلره قدر بیلله واریله جنی سویلندی . تمامیه آرتق هرکس درین بر یأس و نومیدی دوشدیک صره ده غزته لر قره طاغک اعلان حرب ایستدکنه دأثر علاوه لر نشر ایدر ایتز بر آن ایتمده دماغلره کشایش کلدی ، بتون یأس و کدرلر زائل اولدی ، هرکس ایکی کون اولکی نشئه ایله سویغیه باشلادی ، لندن کلن فداکارلنی ایفایه شتابان اولدی . بر ، ایکی کونک موقت انفعاللر ، اختلافلرینه اوئودولدی . شیمدی بتون ملت یک آواز اوله رق « یاشاسون وطن ، یاشاسون حکومت عثمانیه ، یاشاسون حرب ! ... » دیه باغیریور ، کوله رک ، سوینه رک وظیفه باشنه قوشیور .

۲۶ ایلول میرا شنبه :

بوکون اعلان حربدن - موافق ، مخالف - بتون غزته لر بیان ممنونیت ایدیور ، ملتی متحداً حدوده شتابان اوله یه ؛ ظفر ، شان ، شرف احرازینه دعوت ایدیورلر ، بالغان حکومتلرینک ده اعلان حربنه ویا طوغریدن طوغری یه هجوملرینه انتظار ایدیور . هرکس یوزنده برنشئه ، قلبنده برغلیان وار . بتون کوزلرده نور امید لمعان ایدیور ، عسکرلر کوله کوله میدان جهاده قوشیور ، ترنلر متصل عسکر ، مهمات طاشیور . « صباح » ک خصوصی بر منبعدن استخبارینه نظراً ، عثمانلی عسکری قهرمان آرن اوودلرله برابر ، برانه محاصره سنی رفع ایدیور ، قره طاغ حدودندن ایکی ساعت قدر ایجری کیریورلر . عثمانلیلک ، اسلامک شانلی ، ظفرلی کونلری حلول ایدیور . یاربی ، ملتیزی اتحاد و اتفاقده ثابت ، نصرت و ظفرده دائم ایله . انا فتحنالک فتحه مینا . نصر من الله و فتح قریب .

۲۲ ایلول جمعہ اربعہ :

بوکون بالغان حکومتلری طرفندن اعلانی بکله نیلن حرب ینه ایدیور . هرکس صبر سزلانیور . دیگر طرفدن ایله باب عالی دول معظمه نژدنده کی سفراسی واسطه سیله دول مشارالیمه اجرا ایستدکی تبایغاتده ، « حکومت عثمانیه نک مسلکی دائماً صلحک ادامه سی - خصوصنه معطوف بولندیغنی و بالغان حکومتلرینک آلدقلمی وضعیت حرب جویانه یه مقابل تحشیداته مجبوریت حاصل اولدیغندن شاید دول مشارالیم طرفندن محاربه یه مانع اولق جهتی اختیار ایدیلورایسه - حکومت عثمانیه جه اساساً ممالک عثمانیه نک هر طرفنده اصلاحات اجراسی مقرر اولدیغندن - بالغان حکومتلرینک دولتک مسائل داخلیه سنه مداخله صورتنده واقع اوله جق بیاناتنه اصلا حواله سمع اعتبار ایتیه جکنی » بیلدیریور .

عثمانلی ایتالیا مرخصلری آراسته قرارلشدیریلان اساسات صلحیه ایله بالغان حکومت معلومه سنک آلدینی وضعیه قارشی حکومت عثمانیه جه اتحاد اولنه جق مقررات حقنده مشاوره خصوصیه اجراسی چون اعیان اعزای کرامی دائرة اعیانده طویلانیق ایسته یور ، فقط اکثریت حاصل اوله مدینی ایچون برقرار اتحاد ایدیله میور .

۲۳ ایلول بازار :

بوکون دخی کچن کونلر کچی افکار عمومیه حرب بکله یور . بر طرفدن سفر برلکه دخی کمال کر میته دوام اولونیور ، دیگر طرفدن باب عالیده روسیه و فرانسه سفیرلرینک تشبثاتی اوزرینه روم ابلی ده اصلاحات لازمه یی تطبیق ایتک اوزره تدابیر اتحاد اولنیور .

بوکون اجتماع ایدن مجلس و کلاجه « روم ایلیده اجرا ایدیلکده اصلاحات دأثر ۱۸۸۰ سنه سنده حکومت عثمانیه ایله حکومت سائر مرخصلرندن مرکباً اجتماع ایدن قونفرده ده اتحاد و قبول ایدیلن لایحه نک صور تطبیقه سنه دأثر اوزون مدت مذاکرات جریان ایدیور و نتیجه ده مذکور لایحه نک روم ابلی ولایاتنده آتیده درج اولنان شکل دأثره سنده سرباً تطبیقنه قرار ویریلرک دول معظمه و بالغان حکومتی نژدنده بولنان سفرای عثمانیه یه تبلیغ کیفیت اولنیور : حکومت سنیجه روم ابلی ولایاتنده موقع اجرایه وضعی مجلس و کلاجه قرارلشدیرلش اولان اصلاحات ، برلین معاهده سنک یکرمی اوچنجی ماده سی موجبجه ۱۸۸۰ سنه میلادیسند مأمورین عثمانیه واجنبیه جه بالندا کره احضار ایدلش اولان وعناصر موجوده نک کافه سنه صورت متساویه ده تطبیق اولنه جق یک اساسلی اصلاحاتی جامع بولنان ولایات نظامنامه سنک حاوی اولدینی موادی دأثره سنده موقت بر لایحه قانونیه ایله موقع اجرایه وضع اولنه جقدر . »

بولندن باشقه قوچانه ده کی قتال مسئله سنندن طولانی دیوان حرب عرفی طرفندن - مع التأسف - بر اسلام ده اعدامه محکوم ایدیلدیک مطبوعات تبلیغ اولونیور .

۲۴ ایلول بازار اربعہ :

بوکون باب عالینک دونکی مقرراتی کورن خلق بردنبره نه اولدیغنی تعیین ایده میور . حیرتدن یأسه ، یأسدن حیرته دوشیور . برکون اولکی شوق و نشئه یه مقابل بوکون بتون سیالره بر ظلمت چوکیور . ۳۳ سنه خاقان مخلوعک بیلله تطبیق ایتمه که موفق اولدینی بو ۲۳ نجی ماده نک تطبیقنه قرار ویرمک مجبوریتنده بولنه جق قدر بر تضییق و قوعنی بر درلو خلق دهنه صیفدیره میور . نهایت دارالفنون طلبه سی غلبانه کلور ، بیوک بر اجتماع یابیور . هیجانی بر مذاکره دن صوکر متفقاً اتحاد ایتدکلی قرار موجبجه آتیده کی تلغرافنامه قلمه آلنه رق مقام صدارته کشیده ایدیور :

« حضور سائی صدارتیناهی یه : تأثیرات اجنبیه آلتنده و اصلاحات نام مغفله سنی ایله وطن مقدسک ضررینه و حاکمیت عثمانیه نک تزلزلنه بادی اوله جق هر درلو تعهدات مشعومه یی بوتون قوتله رد ایدر و شان عثمانینک مؤبدلاً مدافعه سنی حکومتدن طلب ایله بو خصوصه کندیسنه مظاهر اولدیغیزی بیان و هیجانات حمیتله مجتمع اولان بیکلرجه منور کجک دارالفنونده سرباً جوابه

هندستان :

هندستانه غلبه . — « آژانس رویت » ه قالكوتنه دن يازيليور :

« بالفانلرده كي حال ووضعت مناسبتيله بنغال مسلمانلري آراسنده بويوك بر هيچان حكومفرمادر . آزالرنده برچوق هندولرده بولونان جسيم بر اجتماعده پك شدتلي افاده لرله قرارلر اتخاذ ايدلشدر . خطيبلر مسلمان حكومتلريني محوايتك ايچون خريستيان دولتلري آراسنده بر قوميلو موجود اولديغني بيان ايتملردر . اينجيل تابعلرينك ، قرآن تابعلرينه دشمن اولديغني علاوه ايله مشلردر . و : « لكن هيچ بر دولت اسلاملك ياقديغني آتشي سوندوره مز . ويانه سورلري اوكنده عكس انداز اولان (الله اكبر) نداسي ينه دنيانك اك اوزاق يرلرنده ايشيديله جكدردر . » ديمشلردر .

ژاپون :

ژاپونلارده بر نمرای اتحاد . — ژاپونيانك ياتختي اولان (توكيو) ده

انكليزجه نشر اولنان « اخوت اسلاميه » غزته سي بر مقاله نشر ايدهرك عالم اسلامك حال حاضرندن بحث ايدسيور . اوروپانك نه كي و سائلله ممالك اسلاميه به هجوم ايتكده اولديغني ، ملل اسلاميه بيننه نفاق صوقديغني ، اوروپا غزته لرينك اسلام وعالم اسلامه عائد غرضكارانه نشر ياتده بولونديغني بر تفصيل بيان ايتكدن صوكره ، بوتون ملل اسلاميه بي - عثمانلي ، ايران ، افغان و هندستان اهالي سني - اتحاد دعوت ايدسيور و اوروپا مهاجمات خانه بر اندازينه قارشلي اتحاد اسلامدن باشقه چاره قالمديغني صميانه بيان ايدسيور ، نهايت ديوركه : « بوكون بالمله طوائف اسلاميه به ، بزه اك صوك بر طريق نجات اوله رق باقي قالان خلافت عثمانيه نك احوالي دوشونمك واجيدرز ! »

مصر :

حجاج بيت الله الحرام . — سويش قنالندين بوسنه حازه عازم اولان

حجاج كرامبك عددی ، « العلم » غزته سنك قنال اداره سنك استايتستيقنه استنادا ويرديكي معلوماته نظراً ، ايلواك سكزينه قدر ۶۵۸ كيشي دن عبارت ايمش كه بونلردن ۳۴ ي مصري ، ۴۳۱ ي عثمانلي ، ۱۱۴ بريتانيا تبعه سي ، ۷۷ روسيالي ، بري ده فلمنكلي در .

افغانستان :

مشكوك بر هويت . — افغان حكومتك نيم رسمي غزته سي

« سراج الاخبار » رفيقمزك صوك كلن نسخهنسند حال حاضرده شهر مزده بولونوب كنديسني « سراج الاخبار افغانيه » غزته سي مخابر فخريسي ديه بيلديرن محمد ولي خان افندي به عائد موجب حيرت و تاسف بر خبر اوقودق ، كه حقيقت حالك كشفنه خدمت ايتك قصديله عينا ترجمه سنه لزوم كوردك ؛ (سراج الاخبار) ك قاهره مخابري شويوله يازييور :

« هند حكومتي سرخفيه لرندن بر شخصك افغانستان ايله هم مذهبلري پيشنده نه كي بر روابط واسرار موجود اولديغني او كرنمك اوزره استانبوله عازم اولديغني او كرنم . بويله بر تشبثك مسبي ده معين بروهم و خيال اولشدر . بوشخصك اسمي محمد ولي خان سيد محمود اوغليدر . فقط التباسه محل قالمق اوزره اخطار ايدلم كه بوسيد محمود سيد محمود پاشا دكلدر . بوبرسيد محمود دركه (ايك) دكزي ساحلنده (ياغستان) ده بولونيور . . . بويله بر افغانليناك كله چكني خبر آلنجه ، طوغرو شمندوفر موقفته كيتدم . بر آزار انتظاردن صوكرا قطار كلدي . مسافرلر اينديلر . مذكور شخصي علامات مخصوصه سيله ، كه بكا يازمشلردر ، اونلرك مياننده بولدم . ايلري كيدهرك كنديسني سلاملام . باشنده شاپقه واردی . بنمله اردو لسايجه قونوشسيوردي .

فارسيجه ، افغانيجه ، انكليزجه و عربجه ده [عربي نحوي] بيليوردي . اول امرده نه قدر چالشمه ده برشي كشف ايدمدم . مجبور قاله رق آرقاسندن اسكندريه كيتدم . اوراده تام يكرمي درت ساعت كنديسيله برابر بولندم . آرتق ارقاداشلردن بري واسطه سيله قفاسني اوزوم صوييله توتسولتمكدن باشقه بر چاره بولامادم . شويله كه : « ام الحباثت » « ام المطالب » اوله رق نامه اعمالني آله ويردي . آكلشدي كه > ريف (فارهن آفيس) خارجيه نظارتنده (ميك ماهن) ك زير اداره سننده چالشيور . افغانستانك بالمله احوالنه واقفدر ، سفير صاحب و بيوك كوچوك هندوستانده بولنان بالمله افغانيلري ايجه بيليور . مبدولانه صرف ايتك ، كنديسني اسلام دوستلردن كوسترمك ، بو صورتله بر طاقم اسرار اله ايتك ايچون كنديسني بر چوق باره ويرلشدر . شخص مذكورك نزدنده درلو درلو ملكي وعسكري افغان (اوقوناماشدر) لري واردی . بر قان صندوق دخي بر البسه ايله طولو ايدی .

بالاده كي مكتوبي درج ايتكدن صوكره « سراج الاخبار » ديوركه : بوكي ساخته كارلرلك اوكني آلمق ايچون مخبر من افغان دولتي طرفندن غير رسمي اوله رق بريسنك دائمي صورتده در سعادتده بولوندير ماسني الزم كورييور . § (سراج الاخبار) ك اشبو فقره سني ترجمه ايتكدن صوكره بو خصوصه عائد (يكي غزته) ده مندرج بر فقره به تصادف ايتدك كه اونو ده عينا نقل ايدسيورز :

« هندستانه متينغ . — كابلده منتشر « سراج الاخبار » غزته سنك قاهره مخابرينك ، اليوم در سعادتده بولنان هند غزته لري مخابري محمد ولي خان حقنده بر طاقم نشر يات غرضكارانه ده بولنديغني دويان هندستان اهالي مسلمه سي « علي كهر » مكتب عالي سي مأ و نلردن نوابزاده امير الله خانك تحت رياستنده غايت محشم بر متينغ عقد ايدهرك مخابر مومي اليك كلياً خلاف حقيقت اولان نشر ياتي تلعين ايتدكاريني و محمد ولي خانك معروف بر اسلام مجاهدي و مسلمانلرك امن واعتماديني حائر بر ذات عاليقدر اولديغني پشاوردن عل عباس هوخدي امضاسيله مقام صدارته تلغرافله بيلدير مشلردر . » فقط بزجه ، محمد ولي خان افندي كنديسني عيني زمانده افغانلي و (سراج الاخبار) اداره سنجه معروف بريسي كي بيلدير مه مش اوليدي ، حقلرنده واقع اولان نشر ياته پك ده اهميت ويرمه مك قابل اولوردي . صوكره مادام كه متينغ (نوابزاده امير الله خا) ك تحت رياستنده واقع اولمش ، او حالده نه دن مقام صدارته چكلمش تاغرافي كنديسي دكلده (علي عباس هوخدي) نامنده ديكر بريسي امضا ايدسيور ؟ برده حقيقتاً بويله بر متينغ عقدايدلشمي ؟ ديه انسانه بر تردد كليور . ايشته محمد ولي خان افندينك هويتي خصوصنده وجداناً بر رأي قطعي ويرمك ايچون صريح جوابلر ايستين بر طاقم سؤاللر و ملاحظه لر ! . . . § هندستانه منتشر « زميندار » غزته سي دخي (سراج الاخبار) ك بالاده كي فقره سني نقل ايتكدن صوكره كندي طرفندن مالا آتيده كي سطرلري علاوه ايدسيور :

« بوخبري (سراج الاخبار) ده اوقونجه دنيا كوز مزده قاراردی . تأثر مزدن آزقاله بوغولبوردي . شوآدي بزمفرط بر اسلام محبي عدا ايدسيور ، غزته مزه كوندر ديكي مخابرات و مقالاتي ممنونيتله درج ايدسيوردي ؛ مكرسه بو ، شيطاني بر مقصده خدمت ايدسيورمش . بناء عليه بوكوندن اعتباراً مذكور محمدولي خانك بزه كلويده وثائق لازمه ايله كندينك بواسنادتن مبرا اولديغني اثبات ايدنجه به قدر اداره مزك كنديسيله هيچ بر علاقه ده بولونميه جفني اعلان ايدهرز »

مطبعة احمد احسان و شركاسي مدير مسئول : اشرف اديب